71.
koncertní
sezona
2026
2027

Harmonie protikladů

Filharmonie doma

1. abonentní koncert
Besední dům
15 a 16|10|2026

In memoriam
Jan Stanovský
(1932–2026)

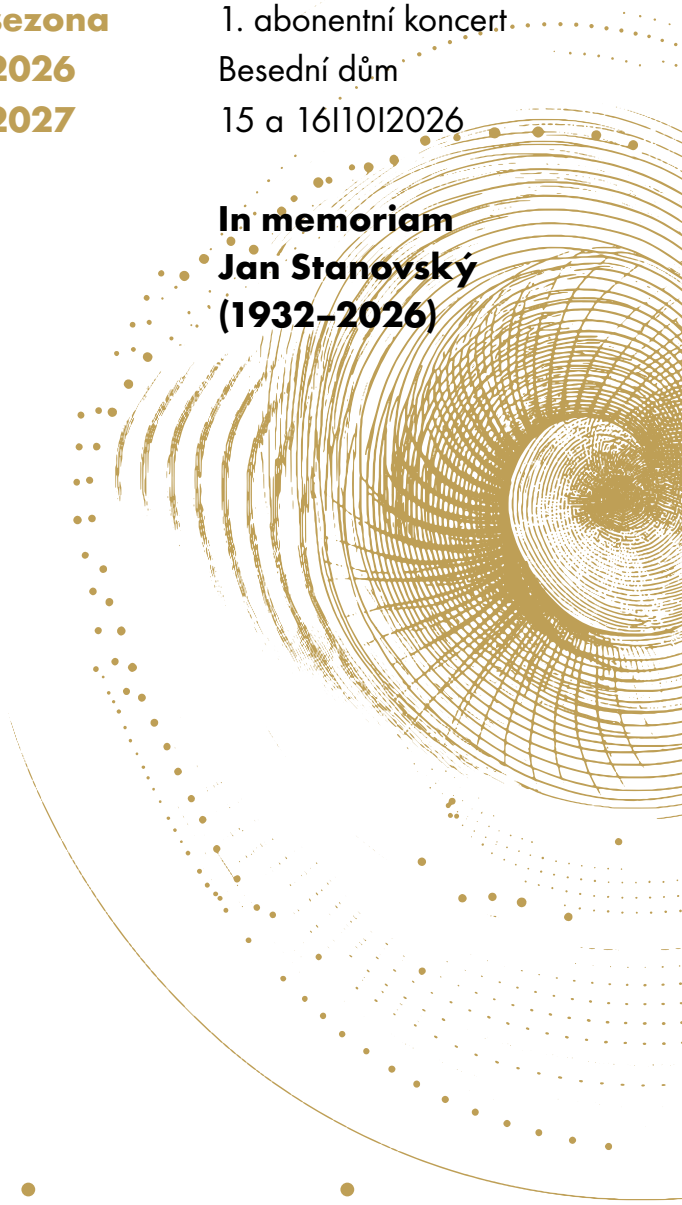

Filharmonie
Brno Philharmonic

Dnešní koncert je věnován památce **Jana Stanovského**, dlouholetého koncertního mistra Filharmonie Brno, který zemřel 9. září 2026 ve věku 94 let. Jan Stanovský, rodák z Novojičínska, přišel do filharmonie v roce jejího založení (1956) a krátce v ní působil jako člen skupiny druhých houslí. Do orchestru se vrátil – již jako koncertní mistr – v roce 1978 a na této pozici vytrval až do roku 1992, kdy odešel do důchodu. Jako sólista spolu s filharmonií provedl celou řadu houslových koncertů (mj. Szymanowski, Britten, Prokofjev, Mozart, Slavík, Stravinskij, Wieniawski, Hindemith, Mendelssohn Bartholdy); v září 1988 s ní na Mezinárodním hudebním festivalu Brno v Janáčkově divadle premiéroval rekonstrukci Janáčkova houslového koncertu *Putování dušičky*.

Jan Stanovský vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění ve třídě Jana Šlaise a Františka Kudláčka. Později se sám vyprofiloval v uznávaného pedagoga. Svým širokým koncertním repertoárem obsáhl všechna období od baroka až po soudobé autory. V letech 1972–1978 byl koncertním mistrem Komorního orchestru Bohuslava Martinů. Často také vystupoval v duu se svou manželkou Ivanou Stanovskou (roz. Krkoškovou), známou klavíristkou. Při příležitosti 50. výročí založení filharmonie (2006) byl jmenován jejím čestným členem. V lednu 2008 převzal Cenu města Brna za rok 2007 v oboru hudba. Na dnešním koncertě, který Filharmonie Brno věnuje jeho památce, zazní příznačně *Air* Thomase Adèse v podání Marie Petříkové, následovnice Jana Stanovského na pozici koncertního mistra našeho orchestru.

© Rudolf Höger

Program

JOSEPH HAYDN
Symfonie č. 84 Es dur Hob. I:84 | 25'
Symphony No. 84 in E-flat major, Hob. I:84
1. Largo – Allegro
2. Andante
3. Minuet – Trio
4. Finale: Vivace

THOMAS ADÈS
Air (Homage to Sibelius) pro housle a orchestr | 14'
Air (Homage to Sibelius) for violin and orchestra

přestávka / intermission | 20'

BENJAMIN BRITTEN
Symfonie pro violoncello a orchestr op. 68 | 35'
Symphony for Cello and Orchestra, Op. 68
1. Allegro maestoso
2. Presto inquieto
3. Adagio – cadenza ad lib
4. Passacaglia: Andante allegro

Marie Petříková housle / violin
Julia Hagen violoncello / cello
Filharmonie Brno
dirigent / conductor **Dennis Russell Davies**

For a summary in English see the last pages of this brochure.

O skladbách

Směr: rovnost

Sólové housle v Adèsově skladbě *Air* jsou naplněny světlem a dotýkají se nebeských výšin. Violoncello v Brittenově *Symfonii* rozeznívá temnější strunu. A *Symfonie č. 84* „papá" Haydna udržuje svět v rovnováze. Společného jmenovatele mají tyto skladby v rysu, který jsme se naučili znát spíše z politiky – pařížské symfonie Josepha Haydna jsou názorným příkladem strukturální „demokratizace orchestru", kdy se jednotlivé nástroje osvobozují od svých tradičních rolí, a Thomas Adès v *Air* a Benjamin Britten ve *Violoncellové symfonii* přehodnocují vzájemné role sólového nástroje a orchestru v klasické koncepci koncertantního díla.

Jako kapelník – vedoucí dvorního orchestru – na dvoře bohatého rodu Esterházyů věděl **Joseph Haydn** (1732–1809) o sociální závislosti své. Měl statut vysoce postaveného dvořana, o něj i jeho rodinu bylo dobře postaráno, ale – pořád byl „jen" služebníkem. Znamenalo to mimo jiné, že všechny skladby, které zkomponoval, byly výhradním majetkem jeho chlebodárců. Bez souhlasu knížete nesměl nic sám publikovat, prodávat ani komponovat pro jiné zadavatele. Skladateli se taková pravidla – na pozadí šířící se osvícenské filozofie – nezamlouvala a v roce 1779 si u svého zaměstnavatele vymohl novou smlouvu, která zásadně změnila jeho kariéru a otevřela mu cestu k mezinárodní slávě. Nadále mohl už svobodně – a legálně – prodávat své partitury hudebním vydavatelům v Rakousku i jinde v Evropě a psát hudbu pro zahraniční mecenáše a instituce. Tak vznikla i šestice tzv. pařížských symfonií č. 82 až 87. Iniciátorem objednávky byl hrabě Claude-François-Marie Rigoley d'Ogny, hudební mecenáš (sám zdatný violoncellista), svého času majitel jedné z největších hudebních sbírek Evropy, a hlavně – začátkem osmdesátých let spoluzakladatel jedné z pařížských zednářských lóží. Hlavním počinem lóže bylo založení hudební společnosti Concert de la Loge Olympique, disponující orchestrem sdružujícím přes šedesát profesionálních hudebníků i amatérů (z řad šlechty). Nehledě na výši honoráře, z níž se skladateli jistě zatočila hlava (za každou z šestice symfonií dostal pětkrát víc než Mozart o necelých deset let dříve za svou *Pařížskou symfonii*), získal Haydn – poprvé v životě – možnost psát hudbu pro orchestr s téměř trojnásobným počtem hráčů, než měl na domovském knížecím dvoře, s posílenou dechovou sekcí. K naplnění úkolu zvolil Haydn nový přístup – dřevěné dechové nástroje vymanil z jejich doprovodné (služebné) role a učinil je rovnocennými partnery v hudebním sdělení. Nosná témata přestal svěřovat výhradně prvním houslím, jak bylo v klasické hudbě obvyklé, ale metodou tzv. prolamované práce je nechával postupně procházet všemi sekcemi. Větší míru svobody poskytl také spodním hlasům – zapojil je do kontrapunktického přediva (aniž jim odňal roli podporovatelů rytmu a harmonických funkcí). Že pramen inspirace skladateli v jeho padesáti letech zdaleka ještě nevyschl, slyšíme v přemíře neotřelých nápadů, v nichž se snoubí fantazie, živelnost, vtip i hloubka napříč větami všech šesti symfonií.

Hlavní tóninou ***Symfonie č. 84*** je Es dur, předznamenaná třemi béčky: číslo tři je základním zednářským symbolem, reprezentujícím tři sloupy (moudrost, sílu a krásu), tři stupně zasvěcení (učeň, tovaryš, mistr) nebo tzv. zednářskou triádu (volnost, rovnost, bratrství). (Zednáři ctili hudbu jako jedno ze sedmi svobodných umění a v jejich rituálech i společenském životě hrála důležitou roli. Patrně právě v souvislosti s pařížskou zakázkou se Haydn začal o zednářství blíže zajímat, a dokonce se na krátký čas stal členem vídeňské zednářské lóže Zur wahren Eintracht / K pravé svornosti.) Samotná tónina Es dur je spojována s hledáním světla a člověčenství. Příkladem budiž hned první věta *Symfonie č. 84*, v níž se z pomalého, slavnostního a tajemného úvodu (*Largo*) s prudkými dynamickými kontrasty rozvine jasné, energické *Allegro*. (Tento princip – přechod ze tmy do světla, z chaosu do řádu – je hudební paralelou k rituálu zasvěcení, kdy je adept vyveden ze slepoty k osvícení a poznání.) Druhá věta (*Andante*) je v B dur, strukturálně spojuje písňovou a variační formu. Hlavní téma se náznakem vrací k úvodu v první větě, jeho návratu před závěrem věty předchází kadence, která zapojuje všechny dechy nad pizzicatem smyčců. Do třetí a čtvrté věty se pěkně promítá další zednářská zásada – propojení vysokého a nízkého mistrovskými kombinacemi složitějších kontrapunktických struktur (reprezentujících intelektuální řád) s prostými motivy lidových písní a tanců. *Menuet* má spíše podobu zemitého lendleru a rytmika a melodické skoky v této větě evokují atmosféru lidové veselice. Základem hlavního tématu finální věty je prostá, chytlavá melodie, připomínající charakterem lidovou píseň. Atraktivita a genialita věty tkví v tom, že Haydn z tohoto jednoduchého až naivního motivku zbudoval pomocí kontrapunktu, chromatiky a virtuózní orchestrace komplexní a dokonalý hudební svět.

Symfonii č. 84 dokončil Joseph Haydn v roce 1786 jako jednu z posledních v šestici, premiéru měla v rámci uvedení celého cyklu v následující sezoně v Tuilerijském paláci. Dirigentem byl Joseph Boulogne de Saint-Georges, houslista, skladatel (někdy zvaný „černý Mozart", protože byl synem francouzského plantážníka a africké otrokyně) – a také slavný šermíř. Pařížské publikum přijalo dílo s nadšením a vzápětí následovala tisková vydání ve všech evropských kulturních centrech. Sám skladatel pařížské premiéry svých symfonií neslyšel, protože bez svolení svého chlebodárce nesměl nikam vycestovat. Zakázku přijal a díla komponoval v Esterháze, poprvé se mimo Rakousko vypravil až po smrti knížete Mikuláše I. Esterházyho (1790), poté, co jeho nástupce rozpustil dvorní orchestr.

Thomas Adès (*1971) je britský skladatel, též skvělý klavírista a dirigent. Mezi jeho nejvýznamnější díla patří opery *Powder Her Face* (1995), *Bouře* (2004) a *Anděl zkázy* (2016), orchestrální *Asyla* (1997, oceněná Grawemeyerovou cenou), *Tevot* (2007) nebo balet *Dante* (2021). Hudbu vnímá jako proces „organizování chaosu". Ve svých dílech spojuje atonální postupy s prvky tradiční harmonie, uplatňuje principy barokních forem, ale i vlivy jazzu, tanga nebo elektro-

nické taneční hudby. Klasické formy přetváří do surreálně působících struktur. Pro jeho hudební jazyk je také typické vrstvení rytmických pásem a práce s motivickými proměnami na způsob spirál či vírů. Ve svých partiturách akcentuje parametr barvy, často k tomu využívá netradiční nástroje nebo vede hlasy do extrémních poloh pro dosažení třpytivých nebo naopak temných zvukových odstínů.

Pro skladbu ***Air*** pro housle a orchestr (2022) je klíčový odkaz v podtitulu *Homage to Sibelius*. Thomas Adès často diriguje Sibeliova orchestrální díla, rád je zařazuje vedle svých vlastních a jako skladateli jsou mu blízké úsporné, ale současně smělé a moderní rysy Sibeliovy tvorby z pozdního období. „V jeho hudbě," říká o Jeanu Sibeliovi, „doslova vidíte, jak přemýšlí, co s daným motivem udělat, kam ho posunout – a pokaždé nabízí řešení, které je nesmírně uspokojivé." Když Adès psal operu *Bouře*, čerpal inspiraci – mimo jiné – také ze Sibeliovy scénické hudby k Shakespearově stejnojmenné divadelní hře. „Všechno je neustále v pohybu, nikdy se to neutiší, autor (Sibelius) sám neví, kam to půjde, ale když najde směr, je to strhující." Pro Adèse je Sibelius autorem stojícím na hraně tradiční klasické hudby a něčeho nového, neznámého, což se promítá i do pocty v podobě skladby *Air*.

V angličtině znamená výraz *air* árii – ale také vzduch. Jak uvádí Adès: „Hudební materiál je tak chaotický jako vzduch kolem nás. Zachytáváte kousky toho chaosu a nějak je organizujete." Jednověté dílo pro housle a orchestr je jediným velkým obloukem nádechu a výdechu. Strukturálně je ukotveno ve formě připomínající barokní passacaglii. Slovy skladatele je to vlastně „... jeden velký kánon – ale kánon jaksi naruby, respektive řada kánonů v duodecimě. Jsou vedeny nahoru a současně dolů, takže po mnoha modulacích hudba skončí tam, kde začala, ale proměněna v něco jiného." Od prvního taktu uvedou posluchače smyčce ve vysokých polohách (za doprovodu zvonků, harfy atd.) do éterické krajiny, sólové housle se zapojují jako její – nejjasnější – součást. Pro umocnění účinku mají dřevěné dechové nástroje předepsáno hrát s minimálním vibratem nebo zcela bez něho. Hudba plyne v dlouhých tónech, po většinu času ve vysokých polohách, v pomalém, (po většinu času) neměnném tempu. Třpytivá linka sólových houslí se klene nad hypnotickými, ostinatními motivy orchestru, do nichž kanou křehké krůpěje tónů klavíru, harfy, marimby a gongů.

Sólista (Thomas Adès skladbu psal pro Anne-Sophie Mutterovou) nastupuje v sedmnáctém taktu a od té chvíle prakticky neumlká – má pouze dvě kratičké pauzičky, po nichž se vrací z hluboké polohy opět do nebeských výšin. V orchestru je posílena bicí sekce (kromě tympanisty ještě tři hráči na bicí), výraznou roli mají klavír a harfa, dechová sekce zahrnuje 2 flétny, 2 hoboje, 2 klarinety, 2 fagoty a 2 horny.

Premiéra proběhla na letním festivalu v Lucernu 22. srpna 2022, orchestrálním partnerem Anne-Sophie Mutterové byl Lucerne Festival Contemporary Orchestra, dirigoval skladatel. Českou premiéru uvedla Česká filharmonie v prosinci 2025 se sólistou Josefem Špačkem a Thomasem Adèsem jako dirigentem.

Mstislav Rostropovič a Benjamin Britten v roce 1964
© Mikhail Ozerskiy / archiv RIA Novosti

V příštím roce si budeme připomínat sté výročí narození ruského violoncellisty Mstislava Rostropoviče, a právě proto Filharmonie Brno do své sezony zařadila dvě koncertantní symfonie, jež pro něj vznikly: kromě dnešní Brittenovy *Symfonie pro violoncello a orchestr* uvede v dubnu 2027 Prokofjevovu *Symfonii-koncert e moll*.

Benjamin Britten (1913–1976) je známý hlavně díky svým operám a dílům s vokální složkou, ale přispěl významným způsobem i do instrumentálního repertoáru. K mnohým ze svých děl se nechal inspirovat interprety, s nimiž se znal osobně. Několik skladeb tak vzešlo z jeho přátelství s violoncellistou Mstislavem Rostropovičem. Seznámili se v roce 1960, okamžitě v sobě našli spřízněné duše a Rostropovič požádal Brittena o novou skladbu. O rok později spolu premiérovali v Aldeburghu *Sonátu pro violoncello a klavír* a do konce života zkomponoval Britten pro slavného violoncellistu ještě šest dalších skladeb. ***Symfonie pro violoncello a orchestr*** (1963) byla v pořadí druhá z nich, skladatel na ní začal pracovat po návratu ze Sovětského svazu, kam vycestoval s Peterem Pearsem na Festival britské hudby. Rostropovič je tehdy hostil u sebe doma.

Skladba má duální koncertantně-symfonickou podobu, v jejím titulu je naznačeno, že na pódiu nepůjde o con-certo (vzájemné soupeření), nýbrž o rovnoprávné – „demokratické" – sdílení hudebního materiálu mezi sólovým nástrojem a orchestrem. I tak je to však nejrozsáhlejší koncertantní skladba z Brittenových posledních let, důkaz skladatelova vyzrálého symfonického myšlení a jeho vynalézavosti v budování hudebních struktur.

Dílo má čtyři věty – to je typičtější pro formu symfonie nežli pro koncert, ve skutečnosti skladba ale dovedně osciluje mezi klasickou třívětou koncertantní a čtyřvětou symfonickou koncepcí. Úvodní *Allegro maestoso* je komponováno v sonátové formě, v roli scherza je *Presto inquieto*, následuje pomalé *Adagio* a finální *Passacaglia*. Sólista a orchestr se ve všech větách střídají ve vedení melodické a doprovodné složky. V první větě violoncello doprovází orchestr během prvního i druhého tématu v repríze. V druhé větě na chvíli poskytuje živou ostinatní figurací podporu sólistům na dřevěné a žesťové nástroje. V třetí větě přebírá v repríze pasáže, které v úvodním tématu hrála dřeva (a reprízu úvodní elegické, jímavé melodie přednáší orchestr). Ve finální větě uvádí sólová trubka téma, zatímco violoncellu je svěřen doprovodný ostinatní bas. Neboli protagonisté – sólista a orchestr – ve skladbě nesoupeří o dominanci, nýbrž ve prospěch hudební výpovědi – kontrastu, afektu apod. – dělá každý to, co je zrovna potřeba.

Premiéra symfonie se konala v březnu 1964 v Moskvě s Rostropovičem jako sólistou, Moskevskou filharmonii řídil Benjamin Britten. Přijetí bylo nadšené – Rostropovič říkal, že to bylo jedno z nejvřelejších přijetí, jakých se mu kdy dostalo. Následná provedení v Anglii tak jednoznačně přijata nebyla. Kritiky mátlo prolnutí symfonické a koncertantní koncepce (to bylo ovšem právě to, o co Brittenovi šlo). Velkým oříškem pro analytiky byla zejména závěrečná věta. Tvoří ji téma, šest variací a velkolepá coda. Vzhledem k tomu, že hlavním tématem *Passacaglie* je rychlejší verze vedlejšího tématu z *Adagia*, coda závěrečné věty znovu uvádí výrazný melodický kvartový interval z prvního tématu *Adagia* a přechod mezi větami je attacca, lze *Violoncellovou symfonii* vnímat i jako třídílný celek. Napomáhá tomu i sólová pasáž v závěru třetí věty, která je sice nadepsána *Cadenza*, ale má mnohem spíše formotvorný nežli virtuózní charakter, plynule přebírá iniciativu, připravuje harmonickou půdu a představuje v zárodečném stavu materiál pro následné finále.

Pro svou neobvyklou stavbu patří *Symfonie pro violoncello a orchestr* k méně známým a méně hraným autorovým skladbám, vnímavý posluchač nicméně ocení Brittenův osobitý výraz a technické výzvy jako dobrodružství, které stojí za to podstoupit.

Wanda Dobrovská

O účinkujících

Marie Petříková se narodila v Brně. V pěti letech začala studovat hru na housle na Lidové škole umění Jaroslava Kvapila ve třídě Bohumila Kotmela. U téhož pedagoga pokračovala ve studiu na brněnské konzervatoři.

Po absolutoriu konzervatoře v roce 1986 studovala na Hudební a taneční fakultě Akademie múzických umění v Praze u Josefa Vlacha a na Hudební fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně u Adolfa Sýkory.

Od roku 1986 je členkou skupiny prvních houslí Filharmonie Brno. Od roku 1991 zastává v tomto orchestru funkci koncertní mistryně.

Julia Hagen vyniká přirozeným, vřelým projevem, živelností i odvahou riskovat. Mladá violoncellistka ze Salcburku si získává publikum jako sólistka s orchestrem i při recitálech nebo v komorních sestavách po boku předních interpretů.

V roce 2024 získala prestižní UBS Young Artist Award, která zahrnovala vystoupení s Vídeňskými filharmoniky pod taktovkou Christiana Thielemanna na festivalu v Lucernu. V roce 2025 se na tento festival vrátila s Orchestre Philharmonique de Radio France a dirigentkou Mirgou Gražinytė-Tyla. V sezoně 2025/26 byla rezidenční umělkyní vídeňského Musikvereinu, kde s Bamberskými symfoniky pod vedením Jakuba Hrůši uvedla Dvořákův *Koncert pro violoncello a orchestr h moll*, odehrála recitál s Andrásem Schiffem a účinkovala ve dvou programech klavírních trií.

Je pravidelným hostem festivalů Salzburger Festspiele, Schubertiáda, Heidelberské jaro či Festival de Pâques v Aix-en-Provence. Dlouhodobě spolupracuje se soubory Camerata Salzburg a Mozarteum Orchestra. Coby sólistka vystupuje se světovými tělesy jako Clevelandský orchestr, Symfonický orchestr Frankfurtského rozhlasu, Londýnská filharmonie, Orquesta Nacional de España nebo Vídeňští symfonikové a s předními dirigenty jako Alain Altinoglu, Elim Chan, Thomas Guggeis, Paavo Järvi, Andrés Orozco-Estrada a Petr Popelka. Komorní projekty ji zavedly do Wigmore Hall, Berlínské filharmonie, Tonhalle Zürich nebo vídeňského Musikvereinu, kde vystoupila po boku špičkových hudebníků jako Igor Levit, Gautier Capuçon, Renaud Capuçon, Isabelle Faust, Lukas Sternath a Leif Ove Andsnes. V uplynulé sezoně vystoupila s Hagenovým kvartetem ve vídeňském Konzerthausu, na Dresdner Musikfestspiele a v sále Pierra Bouleze v Berlíně.

Studovala u Enrica Bronziho v Salcburku, u Reinharda Latzka a Heinricha Schiffa ve Vídni a u Jense Petera Maintze v Berlíně. Jako stipendistka Kronberské akademie se vzdělávala také u Wolfganga Emanuela Schmidta. Od podzimu 2025 působí jako profesorka violoncella na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni. Její nahrávky děl Brahmse, Faurého a R. Strausse vyšly u vydavatelství Deutsche Grammophon a Hänssler Classic.
Více na www.juliahagen.com a www.forartists.de

Dnešní **Filharmonie Brno** vznikla v roce 1956 sloučením rozhlasového a krajského orchestru a od té doby patří svou velikostí i významem k české orchestrální špičce. Na svých turné provedla na tisíc koncertů v Evropě, ve Spojených státech, v Latinské Americe, na Dálném i na Blízkém východě. Je pravidelným hostem světových i českých festivalů. V posledních sezonách uspořádala turné po Velké Británii, Spojených státech a Jižní Koreji a navštívila řadu renomovaných festivalů a pódií (festival Rheingau v Německu, festival Ars Electronica v Linci, Bratislavské hudobné slávnosti, Carnegie Hall v New Yorku, Grosses Festspielhaus v Salcburku, Gewandhaus v Lipsku, Narodowe Forum Muzyki ve Vratislavi, Musikverein a Konzerthaus ve Vídni, festival v rakouském Grafeneggu či NOSPR v Katovicích).

Orchestr pravidelně natáčí pro Český rozhlas a Českou televizi. Kromě realizace nahrávek pro řadu společností (Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG, Channel 4) zakládá filharmonie v roce 2020 svůj vlastní nahrávací label Filharmonie Brno, kde doposud vydala 7 titulů. Nahrávka *12. symfonie* Philipa Glasse z této edice byla v roce 2022 nominována na cenu ICMA. Dynamicky také rozvíjí zakázkové nahrávání pro globální klientelu v rámci Czech Orchestra Recordings.

Dějinami orchestru prošla řada českých a světových dirigentských osobností jako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohlávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hrůša nebo Tomáš Netopil. Od sezony 2018/2019 je šéfdirigentem a uměleckým ředitelem Filharmonie Brno Dennis Russell Davies.

Filharmonie Brno je dnes nejen silným hráčem na poli symfonické hudby doma i v zahraničí, ale i předním organizátorem hudební sezony druhého českého města, aktivním festivalovým pořadatelem (Festival Špilberk, Moravský podzim, Velikonoční festival duchovní hudby, Expozice nové hudby), kreativním lídrem orchestrální dramaturgie a inovativním tvůrcem široké škály edukativních programů. Zaštiťuje mezinárodně proslulý dětský sbor Kantiléna, od roku 2010 pořádá festival mladých hudebníků Mozartovy děti, v roce 2014 založila svou Orchestrální akademii. Působí v neorenesančním Besedním domě, „brněnském Musikvereinu" z dílny Theophila von Hansena z roku 1873, a těší se na nový, moderní koncertní sál, který navrhuje tým architektů Tomasze Koniora a Petra Hrůši a akustika Yasuhisy Toyoty. Více na www.filharmonie-brno.cz

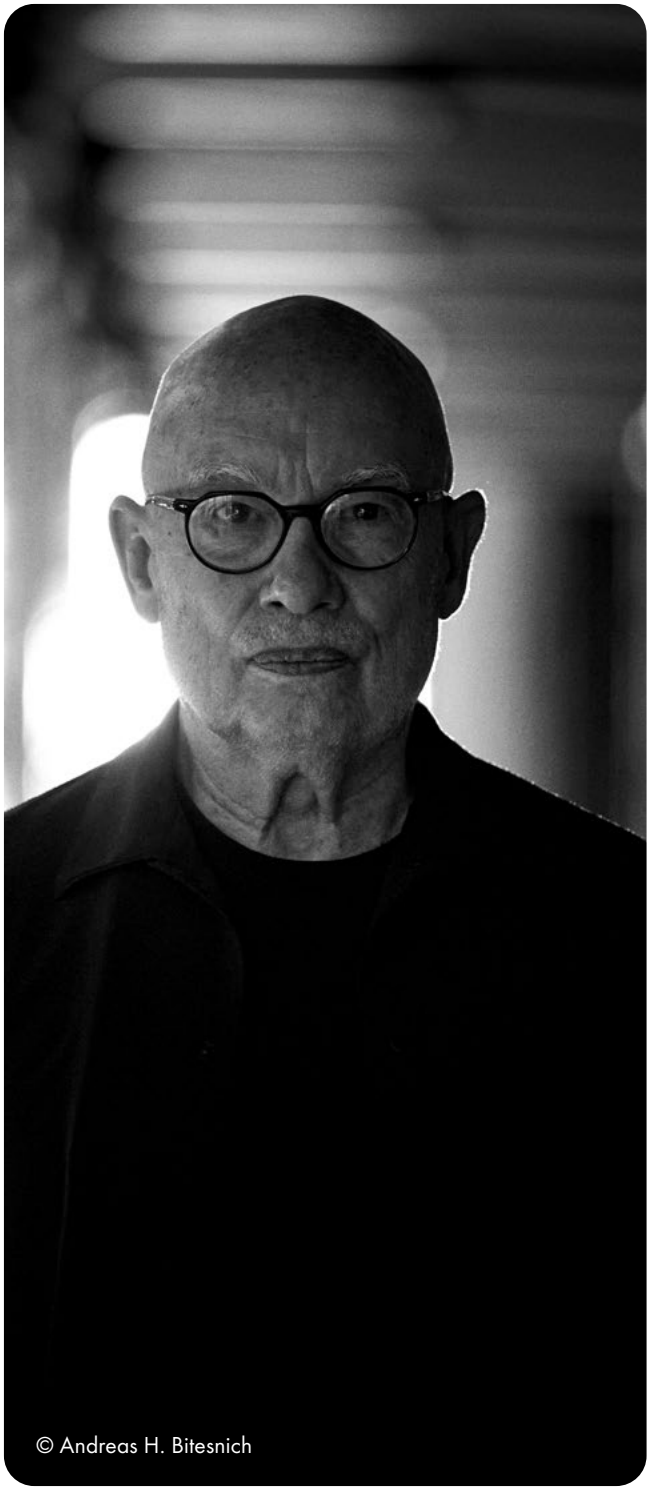

© Andreas H. Bitesnich

Dennis Russell Davies (*1944), absolvent slavné newyorské Juilliard School, zahájil svou kariéru jako stálý dirigent a hudební ředitel komorního orchestru v Saint Paulu v Minnesotě (1972–1980). V letech 1977–2002 byl šéfdirigentem newyorského Orchestru amerických skladatelů a v letech 1991–1996 hudebním ředitelem Brooklynské filharmonie. Od roku 1980 žije trvale v Evropě. Byl hudebním ředitelem Stuttgartské státní opery (1980–1987), šéfdirigentem orchestru Beethovenhalle v Bonnu, hudebním ředitelem Bonnské opery a Beethovenova festivalu (1987–1995). Poté působil v Rakousku jako profesor dirigování na salcburském Mozarteu a jako šéfdirigent Symfonického orchestru Vídeňského rozhlasu. V roce 2002 se stal (na 15 let) šéfdirigentem Brucknerova orchestru a ředitelem opery Zemského divadla v Linci.

V letech 2009–2016 byl také šéfdirigentem symfonického orchestru v Basileji. Hostoval se špičkovými orchestry a v renomovaných operních domech v Americe, Japonsku a Evropě. Od sezony 2018/2019 stojí v čele Filharmonie Brno jako šéfdirigent a umělecký ředitel a od podzimu 2020 je také šéfdirigentem rozhlasového orchestru MDR v Lipsku. Jako dirigent nebo klavírista (nebo obojí současně) vydal více než 80 hojně oceňovaných nahrávek.

V roce 2009 byl zvolen za člena Americké akademie umění a věd a v roce 2014 ho francouzské ministerstvo kultury jmenovalo komandérem Řádu umění a literatury. V roce 2017 mu rakouská vláda udělila Rakouský čestný kříž za vědu a umění I. třídy. Je držitelem Ceny města Brna za rok 2024 v oblasti mezinárodní spolupráce.

V předchozích sezonách vystoupil v USA jako hostující dirigent u orchestrů v Chicagu, Filadelfii, San Franciscu, Bostonu, New Yorku a Clevelandu. V Evropě pravidelně spolupracuje s Concertgebouworkest a Gewandhausorchester a řídil také Berlínské filharmoniky, Filarmonica della Scala, Petrohradskou filharmonii, Orchestra del Maggio Musicale Fiorentino a Hamburské i Mnichovské filharmoniky.

K jeho významným počinům v sezoně 2026/2027 patří hostování v Teatro La Fenice v Benátkách, v newyorské Carnegie Hall a bostonské Symphony Hall či spolupráce s Kodaňskou filharmonií, Residentie Orkest v Haagu, Sofijskou a Záhřebskou filharmonií a Japan Century Symphony Orchestra.

Více na www.dennisrusselldavies.com a www.rbartists.at

Summary

The solo violin in Adès's *Air* is filled with light and reaches celestial heights, but the cello in Britten's *Symphony* sounds a darker note, while Haydn's *Symphony No. 84* holds the world in balance.

Joseph Haydn spent most of his creative life in service to the House of Esterházy, and initially his contacts with the broader world were rare. The growing interest in his compositions shown by visitors to the Esterházy residences led, with Prince Esterházy's approval, to performances and publication of Haydn's music, first in Vienna and later – when closer ties were established between Vienna and Paris thanks to the marriage between Austrian Princess Marie Antoinette and French King Louis XVI – also in Paris. In 1784, the Parisian aristocrat Claude-François-Marie Rigoley, comte d'Ogny, commissioned Haydn to write six symphonies for his concert company Le Concert de la Loge Olympique, a cycle that came to be known as the six Paris symphonies, Nos. 82–87. The works represent the first pinnacle of achievement in Haydn's oeuvre and, together with the last Mozart symphonies, also the crowning glory of the genre's development in terms of form, composition and musical content. Premièred to great acclaim in 1787, they were published a year later.

To celebrate the 300th anniversary of Haydn's birth, coming up in 2032, our chief conductor Dennis Russell Davies, one of only four to have recorded and released all 107 Haydn symphonies, has undertaken to perform and record over several years the whole Paris symphony cycle with his Filharmonie Brno. Following Symphonies Nos. 83, 86 and 87, now is the time for ***Symphony No. 84 in E-flat major***.

One of the most performed contemporary British composers, **Thomas Adès** is also an outstanding conductor and pianist. His short ***Air*** is a homage to Jean Sibelius, the essential Finnish composer. The piece was written for the legendary violinist Anne-Sophie Mutter, who gave its première, under the composer's baton, on 27 August 2022 in Lucerne.

On 4 December, we commemorate 50 years since the death of **Benjamin Britten**, perhaps the most important English composer of the 20th century. Fascinated by Mstislav Rostropovich's playing ever since he heard him perform Shostakovich's *First Cello Concerto*, Britten wanted to compose something for the cellist. First he produced his *Cello Sonata* in five movements, followed by ***Symphony for Cello and Orchestra*** in 1963, which the two artists (Britten as conductor) premièred in 1964 in Moscow; later, Britten wrote three *Cello Suites* for Rostropovich.

"Write for the cello everything that your heart tells you, never mind how difficult it is; my love for you will help me to master every note, even the most impossible ones."

Rostropovich in a letter to Britten, 6 June 1962

Vítězslav Mikeš, translated by Štěpán Kaňa

Stavíme pro vás.
Pro zážitky, které rezonují.

ohla-zs.cz

ŽS OHLA

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas a vypnuli své mobilní telefony.
Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Za podporu a spolupráci děkujeme

Vydala Filharmonie Brno v roce 2026
text Wanda Dobrovská, Vítězslav Mikeš
překlad Štěpán Kaňa
sazba Ingrid Králíková
produkce Daniel Svoboda
redakční uzávěrka 9|10|2026

Filharmonie Brno, příspěvková organizace
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ✆ +420 539 092 801
www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.
Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Jihomoravského kraje.

www.filharmonie-brno.cz
www.salprobrno.cz